

ششم تا ۱۲ تیر ماه، هفته مبارزه با مواد مخدر

اعتیاد یک بیماری اجتماعی است که عوارض جسمی و روانی دارد و تا زمانی که به علل گرایش بیمار توجه نشود، درمان جسمی و روانی فقط برای مدتی نتیجه بخش خواهد بود و فرد معتاد دوباره گرفتار مواد اعتیاد آور می گردد. اعتیاد به مواد مخدر یکی از مهمترین مشکلات اجتماعی، اقتصادی و بهداشتی است که عوارض ناشی از آن تهدیدی جدی برای جامعه بشری محسوب شده و موجب رکود اجتماعی در زمینه های مختلف می گردد. همچنین ویرانگری های حاصل از آن زمینه ساز سقوط بسیاری از ارزش ها و هنجارهای فرهنگی و اخلاقی شده و بدین ترتیب سلامت جامعه را بطور جدی به مخاطره می اندازد.

پدیده شوم قاچاق مواد مخدر بیش از آنکه فعالیتی سوداگرانه، تجاری و اقتصادی در عرصه مافیای اقتصاد بین المللی باشد، ابزاری کارآمد، مؤثر و راهبردی در گسترش نظام سلطه صاحبان قدرت جهان بر کشورهای توسعه نیافته است. تحلیلگران مسائل سیاسی و اجتماعی بر این باورند که در تهاجم و نفوذ فرهنگی، پدیده مواد مخدر مهمترین عامل به تباهی کشیدن و انحطاط اخلاقی جوامع به شمار می رود. متأسفانه گسترش دامنه مصرف مواد مخدر در جامعه امروزی به حدی است که حتی قشر متفکر و تحصیل کرده را نیز به سمت خود کشانده است.

مواد مخدر آنچنان آرام و بی صدا بر جسم و روان مصرف کننده مستولی می گردد که هیچ معتادی آغاز اعتیاد خود را به یاد نمی آورد. اعتیاد سبب تباهی میلیون ها مغز فعال می شود که سرمایه های آینده جامعه بشری بشمار می روند. اگر درصد کمی از کودکانی که والدین آنها معتاد هستند به سوی بزهکاری سوق داده شوند، بعد از گذشت چندین سال تعداد بزهکاران در این مملکت به هزاران نفر خواهد رسید. اعتیاد بیش از یک میلیارد نفر از اعضاء خانواده معتادان را در جهان بطور مستقیم با مشکلات ناشی از این آسیب مواجه نموده است.

آثار سوء مواد مخدر

در شرایط معمولی وقتی بشر از انجام دادن کاری لذت ببرد و به عبارتی دیگر پاداش بگیرد، از مناطق پایینی مغز او موادی به اسم دوپامین و نوراپی نفرین ترشح می شود و بر روی قشر و سایر مراکز حیاتی آن اثر می کند و احساس لذت و پاداش به او دست می دهد و سعی در تکرار آن عمل دارد. یکی از آثار سوء مواد مخدر فعال شدن همین سیستم است. بنابراین کسانی که یک بار با این مواد آشنا می شوند چون سیستم پاداش در مغز آنها تقویت شده، تمایلی شدید به تکرار مصرف آن پیدا می کنند. از بین مواد مخدر هرئوئین به سهولت در چربی حل می شود. مغز انسان نیز مقدار زیادی چربی دارد و بنابراین در مقایسه با مرفین و مشتقات آن، هرئوئین پس از مصرف در زمان کوتاه تری روی مغز اثر می کند. کدئین نیز که از مشتقات تریاک است به آسانی در سیستم

گوارش جذب شده و در بدن تبدیل به مرفین می‌شود. در یک مطالعه روشن شده است که در معتادان، یکی از آثار سوء مصرف مواد، کاهش جریان خون در بعضی از نواحی مغز است.

اثرات مواد مخدر بر رفتار

۱- این مواد حالت خمودگی، ابر گرفتگی شعور ایجاد می‌کنند یعنی می‌توانند بیداری بیش از حد بشر را کاهش دهند. مواد مخدر و الکل این حالت بیداری بیش از حد را کاهش می‌دهد. بنابراین آنهایی که کار فکری شدید، یکنواخت و خسته کننده می‌کنند با اولین آشنایی‌ها در معرض ابتلای به اعتیاد هستند و مواد مخدر و الکل ابتدا ظاهراً آنها را آرام می‌کند اما پس از مدتی قدرت مبارزه، کار و ثمر بخشی را از آنها می‌گیرد؛

۲- قسمت اعظم دردهای بشر روانزاد است، انواع کمر دردها، پشت درد، سردرد، دل دردهای مزمن، دردهای عضلانی و استخوانی، می‌تواند جنبه روانی داشته باشد. کسانی که با مراجعه به پزشکان مختلف و استفاده از روش‌های مرسوم فرهنگی، تسکینی برای درد خود نمی‌یابند، در مقابل مواد مخدر بسیار آسیب پذیر هستند. این مواد اصل درد و عامل ایجاد کننده درد را از بین نمی‌برند فقط شخص را نسبت به درد بی تفاوت می‌کنند. مثلاً اگر کسی شکستگی داشته باشد، درد ایجاد شده سبب کم حرکتی یا بی حرکتی عضو شکسته شده می‌شود و فرصتی برای محل شکسته ایجاد می‌شود تا استخوان سازی صورت گرفته و محل شکستگی ترمیم یابد اما مواد مخدر واکنش انسان را به درد که همان بی حرکتی و کم حرکتی است از بین برده و عضو حرکت کرده می‌تواند جوش خوردن شکستگی را به تأخیر بیندازد؛

۳- در مسیر اعتیاد، بتا آندورفین‌ها که مواد شبه مخدر درون زاه هستند کاهش می‌یابد، زیرا با ورود مواد مخدر خارجی جای شبه مرفین‌های مفید و تولید شده در بدن شخص را می‌گیرد. بنابراین پس از ترک اعتیاد و در حین آن که مواد مخدر خارجی به بدن نمی‌رسد و مغز، دیگر مواد شبه مرفین درون زاه ترشح نمی‌کند، درد و حالت روحی ناخوش و اضطراب و بی‌قراری در شخص زیاد است که البته پس از مدتی که از ترک بگذرد مجدداً مغز مواد لازم را ترشح خواهد کرد.

اثرات مواد مخدر بر بدن

۱- مواد مخدر آن دسته از سلول‌های دفاعی بدن را که مسئول از بین بردن مهاجمان به بدن هستند، کاهش می‌دهند و نیز با کاهش فعالیت آن‌ها، می‌توانند سبب رشد سلول‌های سرطانی شوند؛

۲- تمامی داروهای مخدر و روانگردان، مغز و نواحی مختلف بدن را تحت تاثیر خود قرار می‌دهند و تعادل شیمیایی بدن را بر هم می‌زنند؛

۳- با کاهش آندورفین‌ها در مغز شخص معتاد و بدن او، خاصیت دشمن‌کشی مونوسیت‌ها که از سلول‌های دفاعی بدن هستند کاهش می‌یابد. بنابراین شخص معتاد نسبت به افراد سالم به عفونت‌ها حساستر است و زودتر مبتلا می‌شود.

نشانه‌های اعتیاد: فرد معتاد شاید در وحله اول نپذیرد که معتاد شده اما وابستگی اجتناب‌ناپذیر وی به مواد مخدر سرانجام واقعیت را بر او آشکار خواهد کرد. از سوی دیگر علاوه بر وابستگی ناگزیر به مواد مخدر چنین فردی دارای ویژگی‌های دیگری نیز هست. چند ویژگی متداول معتادان عبارت است از: بی‌بوست، کاهش فشار خون، کوچک شدن مردمک‌های چشم، تهوع، نامفهوم شدن تکلم و ادای کلمات، عکس‌العمل‌های کند، خارش پوست، احساس تنگی نفس و کند شدن تنفس، کاهش حافظه، زرد شدن رنگ پوست، گودی زیر چشم. در عین حال سوختگی روی لباس، عدم تحمل برای استقرار در یک جمع و مکان به مدت طولانی از جمله نشانه‌هایی است که اگر فردی واجد آن بود باید احتمال آلودگی وی به مواد مخدر را داد.

آنچه در مورد اعتیاد و مواد مخدر باید بدانیم:

- اعتیاد به مواد مخدر یکی از عوامل اصلی شیوع بیماری‌های ایدز و هپاتیت می‌باشد. همچنین مواد مخدر منشاء وقوع بسیاری از جرائم اجتماعی نظیر قتل، تجاوز، سرقت و ... می‌باشد؛
- مواد مخدر سالانه حدود ۶۰۰ میلیارد دلار سود به حساب سوداگران مرگ واریز می‌کند که این رقم چند صد برابر کل بودجه کشور ما و بسیاری دیگر از کشورهای بزرگ دنیا است. قاچاقچیان بین‌المللی مواد مخدر برای رسیدن به مقاصد شوم خود به مدرن‌ترین تجهیزات تسلیحاتی و ارتباطی مجهز هستند؛
- ۷۵٪ از زندانیان کشور را بطور مستقیم و غیرمستقیم مجرمین مواد مخدر تشکیل می‌دهند؛
- امروز مصرف مواد مخدر از مواد کم‌خطر به پرخطر تبدیل شده است. بیشترین میزان مصرف مواد مخدر مربوط به کریستال و شیشه است و سن شروع اعتیاد روز به روز پایین‌تر می‌آید. نام‌های مختلف مواد مخدر که در جامعه رایج هستند: یخ، آیس، شابو، سولفات، یابا، تینا و ... از جمله این نام‌ها هستند. حتی آدامس‌های مختلف که با نام‌های متفاوت وارد بازار می‌شوند را می‌توان به عنوان طعمه برشمرد چون این آدامس‌ها از ماده‌های محرک تشکیل شده است.

پس مردم باید هوشیار باشند و زمینه پیشگیری از خانواده‌ها شروع شود و مهارت زندگی کردن را به فرزندان آموزش دهیم.

روز جهانی مبارزه با مواد مخدر

کنفرانس بین‌المللی مبارزه با اعتیاد و قاچاق مواد مخدر از تاریخ ۱۷ تا ۲۶ ژوئن ۱۹۸۷ در شهر "وین" به منظور ابراز عزم سیاسی ملتها در امر مبارزه با پدیده خانمان سوز و شوم مواد مخدر تشکیل شد و در آن سندی با عنوان **C.M.O** به تصویب کشورهای شرکت‌کننده رسید. این سند خط‌مشی همه‌جانبه اقدامات در امر کنترل مواد مخدر را از سوی کشورهای شرکت‌کننده مشخص و آنان را متعهد نموده است تا اقدامات بین‌المللی در خصوص مبارزه با قاچاق مواد مخدر را قاطعانه دنبال کنند.

در این کنفرانس سندی در چهار فصل تنظیم شد که بیش از ۳۵ مورد اقدام عملی را همچون ارزیابی میزان مصرف، پیشگیری از طریق آموزش، نقش رسانه‌ها در بازگشت معتادان به دامن اجتماع و معالجه آنان، ریشه‌کنی مزارع غیر مجاز خشخاش، نابودی شبکه‌های عمده قاچاق مواد مخدر، همکاریهای حقوقی کشورها و غیره را در خود جای داده است. این سند در ۲۶ ژوئن مصادف با ۶ تیرماه به اتفاق آراء مورد تأیید و تصویب کشورهای شرکت‌کننده قرار گرفت و سالروز تصویب این سند به نام روز جهانی مبارزه با مواد مخدر اعلام شد.

گزارش سازمان ملل درباره مبارزه با مواد مخدر

سازمان ملل متحد اعلام کرد مبارزه بر ضد مواد مخدر باید به صورت پیشگیری از اعتیاد، درمان معتادان در کشورهای مصرف‌کننده، انجام برنامه‌های فرهنگی و ایجاد درآمدهای جایگزین برای تولیدکنندگان انجام گیرد. مدیر دفتر مبارزه بر ضد مواد مخدر و جرایم سازمان ملل متحد در گزارش سال دو هزار و هفت خود اعلام کرد اگر می‌خواهیم مسئله مواد مخدر در بلندمدت حل شود باید با مسئله مصرف به صورت ریشه‌ای برخورد کرد. بنا به این گزارش حدود دویست میلیون نفر یعنی ۸.۴ درصد مردم جهان مواد مخدر مصرف می‌کنند این افراد بین پانزده تا شصت و چهار ساله هستند. این مسئول سازمان ملل افزود باید از روستاییانی که از کشت مواد مخدر چشم‌پوشی کرده‌اند حمایت کرد و آنها را تنها نگذاشت بنابراین باید به کشت‌های جایگزین روی آورد.